

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın *Adalet Bakanı Sayın Bekir BOZDAĞ* tarafından Anayasanın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Ayca İRMEZ

Şırnak Milletvekili

Türkiye’de son zamanlarda şiddetini artırarak devam eden, başta yaşam hakkı olmak üzere yaşanan birçok hak ihlalinin en çarpıcı olanlarından biri de cezaevi koşullarının işkence boyutuna ulaşmış olmasıdır. Türkiye’deki cezaevi koşullarının genel olarak insani koşulları barındırmadığı hasta mahpusların cezaevlerinden tarafıma gönderdikleri mektuplarda dile getirilmiştir. Özellikle hasta mahpusların yaşadığı ağır hak ihlalleri, tedavilerinin engellenmesi ve 2013 yılındaki yasal düzenlemeyle serbest kalma kararının Adli Tıp Kurumu’na verilmiş olması ancak, Adli Tıp Kurumu’nun da siyasi olarak bağımsız olmadığı iddiası ve birçok hasta tutsağın bu kurumdan rapor beklerken yaşamını yitirmesi bu iddiaları güçlendirmiştir. Yine aynı düzenleme ile “toplum güvenliği” kıstası getirilmiştir. Buna göre; bir hasta mahkûmun, maruz kaldığı ağır bir hastalık veya sakatlık nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyeceği Adli Tıp raporuyla sabit olsa dahi, “toplum güvenliği” için tehlikeli bulunması durumunda tahliyesi gerçekleşmeyebilecektir. Toplum güvenliği bakımından tehlike oluşturma kriterleri Cumhuriyet Savcılarına bırakılmıştır. Oysaki bir tutuklu ya da hükümlünün toplum güvenliği için tehlike yaratıp yaratmadığının tespiti, her koşulda taşıdığı muğlaklık nedeniyle ciddi hak ihlallerinin kaynağını oluşturmaktadır. Tıbbi raporlarla “cezaevinde yaşamını tek başına idame edemez” olduğu bilimsel olarak tespit edilen bir kişinin “toplum güvenliğini tehdit etmemesi” kriterine tabi tutulmasının mantıklı bir gerekçesi yoktur. Yaşamını tek başına idame edemeyen bir kişinin kamu güvenliğini tehdit edebilme potansiyelinin zayıflığı bir kenara dursun, herhangi bir bireyin kamu güvenliğini tehdit edebilme ihtimalini değerlendirmenin görece bir saptamaya mahkûm olduğu açıktır. Bu subjektif hareket alanının keyfi uygulamalara yol açtığı ve hukuk devleti ilkesi ile çelişen bir uygulama alanı yarattığı gün gibi ortadadır. Dolayısıyla bu türden keyfiyete açık kıstasların hasta mahpusların serbest kalma kararlarında belirleyici olması açık bir hak ihlalidir.

Bu mağduriyeti yaşayan hasta mahpuslardan Jiyan Öztürk, Ankara'da epilepsi tedavisi gördükten sonra hastalığını yenme aşamasına gelmişken ortada hiçbir gerekçe olmaksızın 6 aya yakın bir süredir Mardin E Tipi Kapalı Cezaevinde tutulmaktadır. Jiyan Öztürk gözaltında iken epilepsi nöbeti geçirmiş ve ölümden dönmüştür. Nöbet geçirdikten saatler sonra hastaneye kaldırılmış daha sonra hasta haliyle ifadesi alınmış ve nasıl ne şekilde ne ifade ve ne savunma verdiğini bile hatırlamamaktadır. Neyle suçlandığını bilmeden 6 aya yakın bir süredir tutuklu bulunan Jiyan Öztürk'ün, tutukluluğu nedeniyle artan epilepsi nöbetleri yaşamını günden güne tehdit etmektedir. Ayrıca uygulanan tedavi eksik ve yetersiz olmakla birlikte ilaç dozajının çok kritik önem arz ettiği bu hastalıkta Öztürk'le yeterince ilgilenilmemekte ve ilaç dozajı sürekli değiştirilmektedir.

Hasta mahpusların hapsedilmesi ve şiddete uğraması Avrupa İnsan Hakları Bildirgesi'nin yaşam hakkı ve işkenceden korunma hakkının açıkça ihlalidir. Bu nedenle Türkiye, uluslararası bir çok kurum ve AİHM'den kınama almış ancak cezaevi koşullarının iyileştirilmesi ve artan hak ihlallerinin önlenmesi adına herhangi bir tedbir ya da uygulamaya gidilmediği artan hak ihlallerinden anlaşılmaktadır.

Bu bağlamda;

- 1- Mardin E Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan hasta mahpus Jiyan Öztürk'ün tutuklanma gerekçesi nedir?
- 2- Bakanlığınızın Jiyan Öztürk'ün sağlık durumunun iyileştirilmesi ile ilgili bir önlemi var mıdır?
- 3- Jiyan Öztürk'ün tedavi hakkının engellenmesi Türkiye'nin taraf olduğu hangi uluslararası sözleşmelerin ihlalidir?
- 4- Hasta bir bireyin cezaevinde tutulması anayasal bir suç ve evrensel hukuk ilkelerine de aykırılık teşkil ediyorken Jiyan Öztürk ve tüm hasta mahpusların cezaevlerinde tutulmasının gerekçesi nedir? Hasta mahpusların durumlarının düzeltilmesine ilişkin yürütülen herhangi bir çalışma var mıdır? Var ise nelerdir?
- 5- Adli Tıp Kurumu'nun ölümcül hastalar için bile raporlarını geciktirdiği, tutuklu mahpusların durumu ile örtüşmeyen, yanlış siyasi kararlara imza atabildiği görülmüştür. Buna binaen 2013 yılından itibaren rapor beklerken yaşamını yitiren hasta mahpus sayısı kaçtır? Bu durumu önlemek adına Bakanlığınızca yürütülen herhangi bir çalışma var mıdır?
- 6- 2003 yılından bu güne kadar yaşamını yitiren hasta mahpus sayısı kaçtır? Bunlardan kaç siyasi hasta mahpustur?
- 7- Hasta mahpusların uğradığı keyfi uygulamaları ve hak ihlallerini önlemek adına bakanlığınızın yürütmekte olduğu çalışmalar var mıdır? Var ise nelerdir?